

**Magiczny
Kraków**

„Widok na Krakowian”: prezentacja pamiątek po prof. Izydorze Stella-Sawickim

2026-04-01

Dziś, 1 kwietnia, odbędzie się inauguracja pokazu pamiątek po prof. Izydorze Stella-Sawickim, współtwórcy i pierwszym rektorze Politechniki Krakowskiej. Początek wydarzenia o godz. 17.00 w Pałacu Krzysztofy przy Rynku Głównym 35.

W programie m.in. wykład dr. Marka A. Stella-Sawickiego, prof. University College London, pt. „Prof. Izydor Stella-Sawicki (1881-1957). Uczony, wizjoner, organizator. Między historią a pamięcią”.

Prezentacja odbywa się w ramach cyklu „Widok na Krakowian”. Wstęp wolny.

Profesor Izydor Stella-Sawicki. W 145. rocznicę urodzin

Izydor Stella-Sawicki (1881–1957), wybitny inżynier, wizjoner i organizator krakowskiego szkolnictwa technicznego, jeden z twórców Politechniki Krakowskiej.

Urodził się 5 kwietnia 1881 r. we Lwowie. Pochodził z rodziny o żywych tradycjach patriotycznych. Był synem Izydory z Zarzyckich (1847–1906) i Jana Stella-Sawickiego, ps. „Pułkownik Struś” (1831–1911), zasłużonego polskiego wojskowego podczas powstania styczniowego. W 1904 r. Izydor Stella-Sawicki ukończył studia na Wydziale Inżynierii Politechniki Lwowskiej, uzyskał dyplom inżyniera dróg i mostów. Wkrótce potem rozpoczął pracę zawodową przy budowie dróg wodnych w Galicji. Po odzyskaniu niepodległości pełnił obowiązki naczelnika Oddziału Wodnego w Kielcach.

Od 1921 r. był wykładowcą z zakresu budownictwa Akademii Górniczej w Krakowie, w kolejnym roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym inżynierii i budownictwa oraz kierownikiem katedry. W latach 1925–1930 był również docentem statyki i budownictwa na Wydziale Architektury Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. W 1936 r. uzyskał nominację na profesora zwyczajnego.

Równoległe z pracą naukowo-dydaktyczną prowadził liczne prace projektowe. Specjalizował się w projektowaniu konstrukcji żelbetowych o różnym przeznaczeniu. Wśród nich należy wymienić pierwszy most żelbetowy w Małopolsce wzniesiony na rzece Pełtwi. W II połowie lat 30. XX w. pracował m.in. przy budowie elektrowni Jaworzno oraz huty szkła w Ząbkowicach Śląskich. Był autorem projektu obwałowania Wisły od Niepołomic do Zawichostu oraz instalacji kanalizacyjnych dla Oświęcimia.

Ponadto zaprojektował nowoczesny hangar na lotnisku w Rakowicach oraz konstrukcje sanatoriów akademickich w Zakopanem. Był też autorem licznych publikacji naukowych oraz podręczników. Już w 1929 r. publicznie postulował utworzenie politechniki w Krakowie. W latach 1937–1939 był dziekanem Wydziału Hutniczego Akademii Górniczej.

Na początku okupacji hitlerowskiej, 6 listopada 1939 r. wraz z innymi profesorami został aresztowany przez Niemców w ramach „Sonderaktion Krakau” i wywieziony do obozu koncentracyjnego w

Sachsenhausen. Po kilku miesiącach został uwolniony w lutym 1940 r., schorowany powrócił do Krakowa.

W styczniu 1945 r. stanął na czele Komitetu Organizacyjnego Politechniki w Krakowie. Dzięki jego staraniom oraz rektora Akademii Górniczej, prof. Walerego Goetla, 19 listopada 1946 r. Rada Ministrów zaakceptowała utworzenie przy tej uczelni Wydziałów Politechnicznych: Architektury, Inżynierii oraz Komunikacji. Dekret w tej sprawie został ogłoszony z mocą wsteczną od 1 kwietnia 1945 r. i tę datę uznaje się za początek istnienia Politechniki Krakowskiej.

Prof. Izydor Stella-Sawicki został prorektorem Akademii Górniczej do spraw Wydziałów Politechnicznych na lata akademickie 1946/47 i 1947/48, stając się faktycznie pierwszym rektorem Politechniki Krakowskiej. Przyczynił się m.in. do pozyskania od wojska dla powstającej uczelni zabudowań koszar przy ul. Warszawskiej 24. Wypromował wielu znakomitych naukowców, w tym Bronisława Kopycińskiego, Michała Życzkowskiego, czy też Janusza Murzewskiego.

Izydor Stella-Sawickiego zmarł 19 grudnia 1957 r. w Krakowie w wieku 76 lat. Został pochowany na Cmentarzu Salwatorskim. Tak o nim pisał prof. Roman Ciesielski: „Wielki przyjaciel życia we wszystkich jego przejawach, wielki obrońca ludzi, gorliwy w przyjaźni, zacięty w nieprzyjaźni. Wyznaczał dla otoczenia, wymagający wobec siebie, konsekwentny w zamiarach, wytrwały w realizacji”.